
Ikke godt nok om barnepsykosomatikk

BOKOMTALER

Med spenning åpnet jeg denne boken som ifølge vaskeseddelen «(. . .) förmedlar klinisk psykosomatisk erfaring i lyset av nyvunnen neurofysiologisk kunnskap og sammanför aktuell forskning om hjärnans emotionella system med den kliniska psykosomatiska verklighet man finner på en barnläkarmottagning.»

Incitamentet til boken har vært Gösta Alfvéns lesing av den amerikanske nevrobiologen Joseph LeDoux' artikler og bøker om den emosjonelle hjernen. Forfatteren gir dels en innføring i amygdala, hippocampus, den prefrontale cortex og hypothalamus' rolle og samspill ved emosjoner, følelser og stressreaksjoner. Men dette meget spennende fagfeltet behandles dessverre med en til dels naiv reduksjonisme og teknifisering av komplekse fenomener. Fremstillingen er illustrert dels av forfatterens egne diagrammer og strektegninger og dels figurer fra lærebøker i nevroanatomi. Både latin og engelsk terminologi brukes om hverandre både i tekst og bilder uten at de er forklart eller oversatt. Enkelte figurer gjentas unødige, f.eks. er Figur 7.3 identisk med Figur 11.2.

De første 61 sidene omhandler psykosomatiske symptomer og noe teori. Andre del, ca. 30 sider, har overskrift Kroppsreaksjoner og klinikk. Siden forfatteren er barnelege ved et eget mottak for barn med magesmerter, forventer man her nyttige kliniske innspill. Enkelte sykehistorier er fremstilt anekdotisk og forfatteren opererer med et meget begrenset psykosomatikkbegrep. Dette preger også hans tilnærming til utredning og behandling. Alfvén blir derfor eksponent for den dikotomi han i innledningen argumenterer imot. Alle psykologiske fenomener har selvsagt et biologisk substrat. Men i diagnostisk og terapeutisk sammenheng har nevroanatomiske strukturer og neurofysiologiske mekanismer dessverre en begrenset forklaringsverdi. Dessuten må man være svært forsiktig med å slutte fra rotter til mennesker.

Bokens målgruppe skal være leger, sykepleiere, fysioterapeuter samt psykologer som arbeider innen barnehelsetjeneste og psykiatri. Etter gjennomlesing setter jeg et stort spørsmålstegn ved om boken er egnet som lærebok.

Bokens referanseliste er interessant som en opprømsing av artikler innen bokens emne. Men den er preget av skrivefeil og et inkonsistent system for referanseangivelser. Kort sagt, Barnpsykosomatikk omhandler et spennende og viktig tema som fortjener en mer biopsykososial tilnærming enn forfatteren her presenterer.

Inger Helene Vandvik

Barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling

Rikshospitalet

Publisert: 10. april 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 7. september 2026.